

BARLANGKUTATÓ EGYESÜLETEK KÖZLEMÉNYEI

A Magyar Barlangkutató Társulat működése az 1940. évben. A Társulatnak e letünt évben 1 védnöke, 2 pártfogója, 3 alapítója,

A Társulatnak e letünt évben 1 védnöke, 2 pártfogója, 3 alapítója, 8 tiszteleti, 16 levelező és 80 rendes, összesen 110 tagja volt; 5 tag elhunyt és 2 kilépett. Elhunytak: *Gálffy Ignác*, *Kaán Károly*, *Boldogh Agoston*, *Véghelyi Lajos* dr. és *Szenes Vilmos*.

Gálffy Ignác kereskedelmi iskolai főigazgató, Társulatunk tiszteleti tagja volt az első, aki a bükkvidéki barlangkutatások megindulásakor bennünket helybeli tapasztalataival útbaigazított és háromi barlangásatásainkat a Borsod-Miskolci Múzeum Egyesület részéről anyagiilag is támogatta. A Szeleta és Herman-barlang, a Puszkaporosi kőfülke és a Büdöspest kiásatása jórészt a nevezett múzeum pénzén történt. Lelkes támogatója volt mindazon barlangkutató törekvéseinknek, amelyek a nevezett múzeum hatáskörébe esnek.

Kaán Károly földművelésügyi államtitkár, Társulatunk tiszteleti tagja, mint a magyar természetvédelem megindítója, a mozgalom megszervezésénél és kiépítésénél a barlangokról sem feledkezett meg. A természetvédelemről írt alapvető könyvében és a természetvédelmi törvényben a hazai barlangoknak is előkelő helyet biztosított.

Boldogh Agoston székesf. segédhivatali főigazgató, Társulatunk levelező tagja, mint az I. kerületi előljáróság gondnoka arról is gondoskodott, hogy Társulatunk megfelelő helyiséget kapjon a nevezett előljáróság épületében. Lelkes turista volt, szerette a Természetet.

Véghelyi Lajos dr. kísérletügyi adjunktus, Társulatunk rendes tagja, nagy alaposággal ásatta ki a Strázsa-barlangot. Az itt elért eredmények feldolgozása alapul szolgált doktori értekezéséhez. Mint természetkutató főleg a rovarok közgazdasági vonatkozásaival és a gericesállatok oszteológiájával foglalkozott.

Szenes Vilmos gyöngyösi könyvekereskedő néhány év óta Társulatunk rendes tagja és lelkes turista volt.

A Társulat ügyeit a közgyűlésen kívül két választmányi ülésen három szakülésen, egy bizottsági ülésen és egy értekezleten tárgyaltuk, ezeken kívül még egy népszerű estélyt is rendeztünk.

A március 27-én tartott közgyűlésen *Cholnoky Jenő* dr. a poljékról tartott megnyitó előadást. Utána *Kadic Ottokár* dr. ügyvezető elnökünk beszámolt a hazai barlangkutató eseményeiről, én pedig titkári jelentésben rövid áttekintést adtam a Társulat 1939. évi működéséről.

A januárius 30-án tartott szakülésen *Peregi István* dr. választm. tagunk a Forrás-völgy és a Kecske-barlang kialakulásáról tartott előadást. Az április 26-i szakülésen *Mottl Mária* dr. titkárunk az interstadiálisok és az interglaciálisok problémájáról tartott érdekes előadást. Utána *Sárkány Sándor* dr. az Istállóskői barlangban gyűjtött faszénmaradványok antrakotómiai vizsgálatairól számolt be. A május 28-án tartott szakülésen *Bacsák György* dr. esillagászati alapon foglalkozott a jégkorszakok chronológiájával.

A Várhegyi Bizottságnak március 8-án tartott ülésén *Kadic Ottokár* dr. elnök beszámolt az 1939. évben a Várhegyi barlangban végzett munkálatokról. *Barbic Lajos* gondnok pedig jelentést tett a Bizottság pénzforgalmáról és a barlang idegenforgalmáról. Utána a pálvölgyi barlangkutatók értekezletet tartottak, amelyen *Silberer Nándor*, a Szakosztály vezetője beszámolt a Pálvölgyi barlangban az 1939. év folyamán végzett munkálatokról. A Társulat végül november 26-án népszerű estélyt rendezett, amelyen Dr. *Kadic Ottokárné* a budavári barlangpincékről tartott népszerű előadást.

A „Barlangkutató” című tudományos folyóiratunkból megjelent a XVI. kötet 2. füzeté 8 ívnyi terjedelemben, 23 szöveggel, 6 táblával, 4 térképmelléklettel. A füzet *Kadic Ottokár* dr. ügyvezető elnökünknek a Cserépfalu vidékének barlangjairól írt monográfiáját tartalmazza. A dolgozat túlnyomó része a Mussolini-barlangban végzett ásatások eredményeit ismerteti. Utána következik Cserépfalu és Cserépváralja kisebb barlangjainak tüzetes leírása. Ez a második barlangmonográfia, amelyet Társulatunk az utóbbi években szakfolyóiratunkban kiadhatott. Hogy ezt megtehetjük, első sorban *Szily Kálmán* dr. államtitkár úrnak köszönjük, aki ügyünket ebben az irányban a m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumban pártfogolja.

A „Barlangvilág”-ból ebben az évben csupán 2 füzetet tudunk kiadni 4 ívnyi terjedelemben. A nagyobb cikkek közül kiemelem *Cholnoky Jenő* dr.-nak közgyűlési megnyitó előadását a poljék kialakulásáról karsztos területeken. *Kadic Ottokár* dr. rövid cikkben beszámol a magyar barlangkutató állásáról az 1939. évben. *Bacsák György* esillagászati alapon foglalkozik a diluvium utolsó szakának kronológiájával. *Berger Károly* végül népszerű dolgozatban ismerteti a Tapoleai barlang felfedezésének és feltárásának történetét.

Közlöm végül, hogy Társulatunk az I. kerületi előljárási épületében végleges helyiséget kapott hivatalos ügyeinek intézésére. Ebben a helyiségben helyezkedett el titkári hivatalunk és a Várhegyi barlang gondnoksága. Ezt az öröndetes pártfogást *Czebe Jenő* dr. kerületi előljáró megértő intézkedésének köszönjük.

Ezekben számoltam be Társulatunk 1940. évi működéséről. Kérem jelentésem szíves tudomásulvételét.

Bogsch László.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1940 április 26-án *Cholnoky Jenő* dr. elnöklése alatt szakülést tartott a következő tárgysorozattal:

Mottl Mária dr. titkár a hazai negyedidőszaki emlősfaunáról tartott előadásában kimutatja, hogy barlangi faunáink csak a Riss-Würm interglaciálisidőszaktól a postglaciális végéig terjedő időszakot öleli fel, míg a pleisztocén régebbi szakaszai hazánkban csupán nyílttéri üledékekkel képviseltek. Az újabb pleisztocén faunáink közül a koraglaciális állatvilág, a későmusztérien kivételével, túlnyomóan még erdei jellegű és enyhe-mérsékelt éghajlatra utalnak a koraglaciális növénymaradványok is. A későmusztérienben úgy a fauna, mint a flóra alapján hirtelen lehülésre következtethetünk. Az Istállósközi barlangban újabban végzett ásások szerint a hazai korai -s javaorinyaszien interstadiális időszakba esik. A koraszolütréntől kezdve az éghajlat ismét mindjobban hidegebbé-kontinentálisabbá válik, újra a fenyőfélék jutnak uralomra, míg a faunában szélsőséges steppeelemek, nagyszámban a rénszarvas és a lemmingek jelennek meg. Az utóbbi hideg-kontinentális maximum a magdalénien I., vagy a Würm III. Idetartoznak a magdaléni löszlerakódások is. A magdalénien I. vége felé az éghajlat újra megenyhül, a faunában és flórában mindinkább az enyhe-mérsékelt jelleg domborodik ki újra. Az ópleisztocén állattársaságok közül legjobban az ú. n. saintprestien-faunasztint a legjobban képviselt nálunk (Villány, Beremend, Csarnóta, Püspökfürdő, Nagyharsány, Gombaszög). A mosbach-maurei faunasztinttel Brassó és a feldolgozás alatt álló várhegyi fauna hasonlítható össze.

Sárkány Sándor dr. az Istállósközi barlangban újabban gyűjtött faszén-maradványok vizsgálatának eredményéről számolt be.

Mottl Mária dr.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1940 május 28-án *Kadic Ottokár* dr. elnöklése alatt szakülést tartott, amelyen *Bacsák György* dr. a jégkorszak chronológiájáról számolt be. Szerinte sem ősrégészeti leletek, sem pedig a lösz alapján chronologizálni nem lehet. A Penck-Brückner-féle négy jégkorszakból a németek csak hármat tudtak kimutatni, mivel a Günznek nyomára nem akadtak. Csillagászati alapon azonban a régi eljegesedések is hozzáférhetők. A régi csillagászati táblázatok és alapok ezekhez a számításokhoz nem voltak megfelelőek; így tehát érthető, hogy a Milaukovitch-féle új matematikai klimatana forradalmat jelentett a pleisztocén idősámítás terén.

Ez az idősámítás a jégkorszak időtartamát 600.000 évre becsüli. A Günz I. és II. (50.000 év), valamint a Mindel I. és II. (50.000 év) jegei még nem voltak tartósak, ezek csak múló jelenségek voltak. A Günz-Mindel interglaciális (70.000 év) és a Mindel-Riss interglaciális időszak 200.000 évig tartott, de nem volt olyan meleg, hogy örökzöld növényzet Európában tenyészett volna. A Riss I. már tartós eljegesülés volt, sőt a Riss II. is (50.000 év). A Riss-Würm interglaciális időszakban (70.000 év) trópusi kilengések is voltak. A Würm I. II. III. időtartama 90.000 évre tehető; ehhez a 20.000 évre becsülhető holocén

antiglaciális időszak is tartozik. A Milankovitch-Eberl-Soergel-féle kilenc jégkorszakhoz *Soergel* még két kisebb értékűt, a Praeriss és a Praewürm-öt esatolta.

Milankovitch elmélete a jégkorszakok okaira is felvilágosítással szolgál és *Köppen* véleményével teljesen egyezik. Szerintük az eljegesedés előfeltételei a melegedő tél, a hűvösödő nyár és a magas hegység. Magyarországot az eljegesedés csak másodlagosan érintette, mivel hazánk periglaciális terület volt. Előadó a mono- és poliglaciálista elméletek között ellentéteket nem lát, mert a különbségek csak az idők távlatának különböző értékeléséből adódnak.

Mottl Mária dr.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1940 november 26-án *Kadic Ottokár* dr. elnöklése alatt a Természettudományi Társulat üléstermében népszerű estélyt tartott, amelyen dr. *Kadic Ottokárné* vetített képek kíséretében ismertette a budavári barlangpincékben az utolsó években történt feltáró munkálatok eredményét, azok tudományos és idegenforgalmi jelentőségét, valamint a „törökpincékről“ elterjedt legendákat.

Barbie Lajos.

A Magyar Barlangkutató Társulat Várhegyi Bizottsága 1941 januárius 17-én *Kadic Ottokár* dr. elnöklése alatt a központi városházán ülést tartott, amelyen elnöklő beszámolt a Várhegyi barlangban az 1940 év folyamán végzett munkálatok eredményéről.

Vágvölgyi József.

A pálvölgyi barlangkutatók 1941 januárius 17-én *Kadic Ottokár* dr. elnöklésével a központi városházán értekezletet tartottak, amelyen *Novák Károly* beszámolt a Pannónia Turista-Egyesület Barlangkutató Szakosztályának az 1940. évben a Pálvölgyi barlangban végzett munkálatok eredményéről.

Novák Károly.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1941 januárius 28-án *Kadic Ottokár* dr. elnöklése alatt választmányi ülést tartott a következő tárgysorozattal:

Bogsch László dr. főtitkár személyi ügyekben a következőket jelenti: *Cholnoky Jenő* dr. elnököt a magyar érdemrend középkeresztjével tüntették ki. *Hillebrand Jenő* dr. nemz. múzeumi igazgató az egyetemi ny. rk. tanári címet kapta.

Bogsch László dr. főtitkár jelenti továbbá, hogy az utóbbi időben elhunytak: *Gálffy Ignác* miskolci felső keresked. iskolai főigazgató, tiszteleti tag, *Boldogh Agoston* segédh. főigazgató, levelező tag, *Szenes Vilmos* könyvkereskedő és *Véghelyi Lajos* dr. kísérletügyi adjunktus, rendes tagok.

Bogsch László dr. főtitkár jelenti végül, hogy dr. *Kadic Ottokárné* 1940 november 26-án a Természettudományi Társulat üléstermében a budavári barlangpincékről népszerű előadást tartott.

A Választmány *Kadic Ottokár* dr. ügyvezető elnök és *Barbie Lajos* pénztáros ajánlására *Ripelyné Kiss Jolán* fényképész úrasszonyt rendes tagjai sorába felvette.

Elnök jelenti, hogy a Kereskedelem- és Közlekedésügyi Minisztérium Idegenforgalmi Osztálya azzal a kéréssel fordult a Társulathoz, hogy a sajtóban elhíresztelt gyergyóbékási cseppkőbarlang ügyét vegye kezébe és tisztázza annak valódi tényállását. A Választmány megbízza *Barbie Lajos* pénztárost és *Novák Károly* rendes tagot, hogy utazzanak Gyergyóbékásra és kutassák át a szóban levő barlangot.

Mottl Mária dr.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1941 januárius 28-án *Kadic Ottokár* dr. elnöklése alatt szakülést tartott, amelyen *Sebős Károly* a diósgyőrvidéki zombolyokban végzett kutatások eredményeit foglalta össze. Bevezetésül röviden megemlékezett a nemrég elhunyt *Véghelyi Lajos* dr. barlangkutató tevékenységéről.

Előadó a zombolyokat három csoportra osztja: vannak aknazombolyok (Bodzási zomboly), hasadékzombolyok (Nagyárki zomboly) és terrasz-zombolyok (Fényeskői zomboly). A zombolyok keletkezésének okát elsősorban tektonikai tényezőkben látja, míg kialakulásukat már többféle hatás, nevezetesen erózió, gőz- és gázműködés, gyűrűfeszültség stb. befolyásolja.

Ezután következett az egyes átkutatott zombolyok ismertetése. A *Fényeskői zomboly* részben cseppköves, részben márgásodott. Középső részében kiesi tó van, amelyből több vakrák került ki. A *Bodzási zomboly* bejárata nagyon szűk, egészen a 46 m-ig kályhaacsószerű. Sok benne a gombaszerű cseppkő. A *Nagyárki zomboly* bejárata tág, tölcsérszerű. Vetődés mentén alakult ki és sok kürtője van. Cseppkővei szépek.

Elnök megköszöni előadónak érdekes előadását, majd a zombolykutatók nehézségeire és a kutató rátermettségére mutat rá. Hazánkban a zombolykutatók még csak kezdeti állapotában vannak, mert alig akad kutató, aki azok bemászására, felmérésére és tanulmányozására vállalkozik. Előadó az első, aki ilyen kutatásokat rendszeresen végzett.

Mottl Mária dr.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1941 februárius 13-án *Kadic Ottokár* dr. elnöklésével választmányi ülést tartott, amelyen a küszöbön álló tisztújító közgyűlés tárgysorozatát állapította meg.

Elnök javaslatára a Választmány az 1941—1943 évekre az eddigi tisztikar és választmány tagjait jelölte. A közben megüresedett helyeket a Társulat legkiválóbb tagjaival pótolja.

Elnök jelenti, hogy *Hillebrand Jenő* dr. sokoldalú elfoglaltságánál fogva a társelnöki tisztségét továbbra nem vállalhatja. A Választmány úgy határozott, hogy a társelnöki tisztségre *Boros Adám* dr. egyetemi tanár, kísérletügyi főadjunktust jelöli, *Hillebrand Jenő* dr. nemz. múzeumi igazgatót, c. egyetemi tanárt pedig tiszteleti taggá való megválasztására ajánlja.

Mottl Mária dr.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1941 februárius 25-án *Cholnoky Jenő* dr. elnöklésével megtartotta XV. rendes, tisztújító közgyűlését.

Elnök üdvözli az egybegyülteket, azután felolvassa a barlangokban képződő mésztufáról szóló elnöki megnyitó előadását. Az előadás szövege teljes egészében e füzet 1. oldalán jelent meg.

Elnök megnyitja a közgyűlést és köszönti az egyesületek megjelent képviselőit, nevezetesen *Bogsch László* dr.-t, a Magyarhoni Földtani Társulat részéről, *Izápy Ferencet* és *Póstás Lajost* a Magyarországi Kárpát-Egyesület részéről, *Novák Károlyt* a Pannónia Turista-Egyesület barlangkutató Szakosztálya részéről és *Bertalan Károlyt* a Budapesti Egyetemi Turista-Egyesület részéről.

Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére *Barbie Lajost* és *Radványi István* tagtársakat kéri fel.

Elnök napirendre tűzi a tiszteleti tag megválasztását. Jegyző felolvassa az erre vonatkozó indítványt, mely szerint *Kadic Ottokár* dr. ügyvezető elnök és *Bogsch László* dr. főtitkár *Hillebrand Jenő* dr. nemz. múzeumi igazgató, egyetemi e. ny. rk. tanárt ajánlják megválasztani. A Közgyűlés közfelkiáltással *Hillebrand* dr.-t tiszteleti taggá választotta.

Elnök napirendre tűzi a tisztikar és a választmányi tagok megválasztását. A szavazatszedő bizottságban elnökül *Novák Károlyt*, tagokul *Kovács Ferencet* és *Bertalan Károlyt* kéri fel. A szavazás idejére felfüggeszti a közgyűlést.

Kadic Ottokár dr. ügyvezető elnök beszámol az 1940. évi hazai barlangkutató eseményeiről. A beszámoló szövege e füzet 13. oldalán található.

Bogsch László dr. főtitkár előterjeszti titkári jelentését a Társulat 1940. évi működéséről. A jelentés szövegét e füzet 21. oldalán találjuk.

Barbie Lajos pénztáros jelentést tesz a Társulat és a Várhegyi Bizottság 1940. évi pénzforgalmáról, valamint a Várhegyi barlang idegenforgalmáról. Lásd a 27. oldalon.

Ascher Antal a számvizsgáló bizottság elnöke jelenti, hogy a társulati pénztárt megvizsgálták s azt minden tekintetben rendben találták. Elnök indítványára a Közgyűlés a pénztárosnak a felmentvényt megadja.

Barbie Lajos pénztáros előterjeszti a Társulat 1941. évi költségvetését, amelyet a Közgyűlés elfogad.

Elnök javaslatára az 1941. évre a Közgyűlés a számvizsgáló bizottság elnökévé *Ascher Antalt*, tagjaivá *Majer István* dr.-t és *Novák Károlyt*, pótagjaivá *Kovács Ferencet* és *Ávar Ferencet* választotta.

Novák Károly a szavazatszedő bizottság elnöke kihirdeti a szavazás eredményét, mely szerint a megválasztott tisztikar a következő: Elnök: *Cholnoky Jenő* dr. egyetemi tanár. Társelnök: *Boros Adám* dr. kísérletügyi főadjunktus, egyetemi m. tanár. Ügyvezető elnök: *Kadic Ottokár* dr. e. egyetemi tanár, ny. főgeológus. Főtitkár: *Bogsch László* dr. egyetemi adjunktus, egyetemi m. tanár. Titkár *Mottl Mária* dr. kísérletügyi asszisztens, paleontológus. Ellenőr: *Atzél Frigyes* műszaki

tisztviselő. Pénztáros és múzeumőr: *Barbie Lajos*. Ügyész: *Keresztes Béla* dr. ügyvéd.

A megválasztott választmányi tagok a következők: *Kerekes József* dr. geológus, *Scherf Emil* dr. főgeológus, *Peregi István* dr. rendőr-orvos, tanácsos, *Vendl Aladár* dr. műegyetemi tanár, felsőházi tag, *Kessler Hubert* dr. barlangigazgató, *Gaál István* dr. nemz. múzeumi igazgató, *Vágvölgyi József* barlanggondnok, *Klébert J. Elemér* műszerész, *Bacsák György* dr. földbirtokos, ügyvéd, *Kolosváry Gábor* dr. múzeumőr, egyetemi m. tanár, *Sebős Károly* magántisztviselő, és *Szentes Ferenc* dr. osztálygeológus.

Szavazatot kapott póttagok a következők: *Jaskó Sándor* dr. egyetemi tanársegéd, *Schönviszky László* könyvtári főtiszt, *Sárkány Sándor* dr. főgimn. tanár, egyetemi m. tanár, *Silberer Nándor* magántisztviselő, *Herisch József* kereskedő, *Pápa Miklós* dr. szföv. tisztviselő és *Bertalan Károly* középisk. tanár.

Mottl Mária dr.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1940. évi pénztári jelentése.

A Társulat 1940. évi pénztárforgalma.

Bevétel:

Készpénzmaradvány 1939. évről	— — — — —	2.912,21 P
Alaptőke	— — — — —	296,— „
Tagdíjak	— — — — —	422,22 „
Barlangpincék feltárása	— — — — —	194.406,50 „
Pálvölgyi barlang fejlesztése	— — — — —	2.000,— „
Kultuszminisztérium segélye	— — — — —	1.000,— „
Várhegyi Bizottság bevételei	— — — — —	8.988,— „
Várhegyi Bizottsága jutaléka	— — — — —	295,40 „
Különféle bevételek	— — — — —	106,80 „
Összesen:	— —	210.427,18 „

Kiadás:

Barlangpincék feltárása	— — — — —	190.953,07 P
Pálvölgyi barlang fejlesztésére	— — — — —	2.000,— „
Várhegyi barlang kiadásai	— — — — —	9.005,99 „
Folyóiratok kiadása	— — — — —	1.779,70 „
Postaköltségek	— — — — —	99,08 „
Telefonbérlet	— — — — —	151,68 „
Nyomtatványok	— — — — —	47,86 „
Irodai cikkek	— — — — —	65,06 „
Könyvek és fényképek	— — — — —	94,58 „
Különféle kiadások	— — — — —	6,— „
Összesen:	— —	204.203,02 P

Bevétel	— — — — —	210.427,13 P
Kiadás	— — — — —	204.203,02 „
Maradék	— — — — —	6.224,11 P

A Várhegyi Bizottság 1949. évi pénztárforgalma.

Bevétel:

Készpénzmaradvány 1939. évről	— — — —	1.061,27 P
Székesfőváros segélyei	— — — — —	7.500,— „
Belépődíjak	— — — — —	1.472,— „
Levelezőlapok eladása	— — — — —	16,— „
Összesen:	— —	10.049,27 P

Kiadás:

Várhegyi barlang fejlesztésére	— — — —	4.500,— P
Tisztviselők díjazása	— — — — —	2.998,83 „
Anyaegyesület javára 20%	— — — — —	238,40 „
Idengenzetők díjazása	— — — — —	24,46 „
Világítás	— — — — —	212,60 „
Beruházás	— — — — —	134,60 „
Propaganda	— — — — —	453,76 „
Fényképezés	— — — — —	110,96 „
Biztosítás	— — — — —	70,— „
Irodai cikkek	— — — — —	43,30 „
Bútorjavítás	— — — — —	34,40 „
Takarítás és fűtés	— — — — —	57,78 „
Vegyess költségek	— — — — —	69,90 „
Összesen:	— —	9.005,99 P

Bevétel	— — — — —	10.049,27 P
Kiadás	— — — — —	9.005,99 „
Maradék	— — — — —	1.043,28 P

A Várhegyi barlang 1940. évi idegenforgalma.

A Várhegyi barlang múlt évi látogatottsága országok és földrészek szerint így oszlik meg: Magyarország 3.833, Németország 44, Lengyelország 18, Svájc 10, Jugoszlávia 12, Anglia 4, Románia 4, Svédország 4, Hollandia 3, Bulgária 2, Olaszország 1, Törökország 1, Amerika 6, Ismeretlen 1.799. Eszerint a barlangot a múlt évben összesen 5.741 látogató kereste fel.

Barbie Lajos.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1941 március 28-án *Kadic Ottokár* dr. elnöklésével *választmányi ülést* tartott a következő tárgysorozattal.

A Választmány az elnök és *Bogsch László* dr. főtitkár ajánlására *Wagner János* dr. egyet. m. tanár, múzeumi őrt a Társulat rendes tagjai közé felvette.

Elnök jelenti, hogy *Barbie Lajos* pénztáros és *Novák Károly* v. tag a Társulat megbízásából Gyergyóbékásra utaztak s ott két napon át kutatták, felmérték és lefényképezték a Békási barlangot. Az úti költségeket a Kereskedelem- és Közlekedésügyi Minisztérium Idegenforgalmi Osztálya fedezte.

Elnök indítványára a Választmány elhatározza, hogy a Társulat időközben barátságos *összejeveteleket* tart valamely alkalmas vendéglőben, ahová az összes barlangkutató egyesületeket és a barlangügy

iránt érdeklődő egyeseket is meghívja. Ezeken az összejöveteleken a magyar barlangkutatók összességének alkalom nyílik, hogy fesztelen társalgás közben az összes időszerű barlangvonatkozású kérdéseket megbeszélje. Ilyen összejöveteleken időnkint népszerű előadások, bejelentések és bemutatások is sorra kerülnek.

Elnök bejelenti, hogy a Várhegyi barlang megnagyobbodott terjedelméhez képest szükségessé vált a belépődíjak emelése, mivel az eddigi díjak még a világítási költségeket sem fedezik. Olyan megoldást ajánl, mely szerint azok a látogatók, akik csak a régebben feltárt szakaszt nézik meg, a régi díjakat fizetik, azok viszont, akik az újabban feltárt részeket is megtekinteni kívánják, 30, 20 és 10 fillér pótdíjat fizetnek. A Választmány az indítványt magáévá teszi.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1941. március 28-án *Cholnoky Jenő* dr. elnöklése alatt *szakülést* tartott, melyen *Boros Ádám* dr. társelnök: „*A barlangnyílások növényvilága*“ címen előadást tartott.

Előadó szerint fényigényes növények csak a barlangok bejáratában élhetnek. A mohok és harasztok a külső fénynek 1/700 része mellett is képesek a barlangban megélni. Egyes esetekben mesterséges fényforrás mellett a barlang belsejében rövid ideig mohok és moszatok képesek élni. Gombák a barlang egész területét lakhatják. A barlangszáda érdekes biotop, fontos a mikroklímája, levegője párásabb, hőmérséklete nemcsak hűvösebb, hanem állandóbb is, de a fényviszonyok is állandóbbak. A barlangi életmód, nevezetesen a fényszűke megváltoztatja a mohokat, többnyire meddők.

A hazai barlangok flórájára vonatkozó irodalom igen esekély. Előadó eddig 115 barlang flóráját vizsgálta meg. Gyakori páfrányok: *Asplenium*, *Phyllites*. Gyakori mohok: *Pedina*, *Physsidus*, *Hymenostylium*, *Seligeria*, *Parabola*, *Thamnium*, *Amblystegium*, *Orthotetium* stb. Egyes mohok a mésztufa képződésében is résztvesznek. Az alhavasi elemek a barlangokba sokszor mélyen behatolnak.

A barlangok hidegebb és melegebb időszakok reliktumait megőrizhetik. Dolinákban az összegyűlő hó megrekedése folytán a levegő hidegebb, a növényzet havasibb. Vanak olyan elváltozott mohok is, amelyeket külön fajoknak véltek, holott csak ökológiai válfajok. Jellegzetes flórájú üregek: a Veesembütki zomboly, Balla-barlang, Büdöspeszt, Királykúti zomboly, Aggteleki barlang és a Pénzlik. Legszebb növényzetű a Szilicei jégbarlang.

A virágos növények a barlangokra nem jellegzetesek, de a gromok sokszor messze benyomulnak az üregekbe. A virágos növények magvai a barlangokban kiesíráznak, de bizonyos fázison túl nem fejlődnek. A barlangi és a külszíni vegetáció között nagy a különbség.

Mottl Mária dr.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1941. április 29-én *Cholnoky Jenő* dr. elnöklésével *választmányi* ülést tartott, amelyen a következők kerültek tárgyalás alá.

A Választmány *Kadic Ottokár* dr. ügyvezető elnök és *Barbie Lajos* pénztáros ajánlatára *Iványi Kázmér* orvostanhallgatót rendes tagul választotta.

Kadic Ottokár dr. ügyvezető elnök jelenti, hogy a napilapokban az a hír terjedt el, miszerint Felsőgalla határában, az ottani kőfejtő területén barlangra akadtak. Kívánatosnak tartja, hogy a Társulat ezzel foglalkozzon. A Választmány megbízza *Barbie Lajos* pénztárost, hogy utazzon Felsőgallára és tájékozódjon a felfedezés mibenlétéről.

Kadic Ottokár dr. ügyvezető elnök jelenti, hogy *Tinschmidt Ernő* losonei igazgató értesítése szerint Fülek város területén régóta üreget ismernek, amelynek átkutatása kívánatos volna. A költségek fedezését a város vállalná. A Választmány megbízza *Barbie Lajos* pénztárost, hogy legközelebb ezt az üreget is keresse fel.

Barbie Lajos.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1941 április 29-én *Cholnoky Jenő* dr. elnöklése alatt *szakülést* tartott, amelyen *Iványi Kázmér*: „Természetű, színes képek az Aggteleki barlangról” címen előadást tartott s ezzel kapcsolatban számos színes vetített képet mutatott be.

Előadó bevezetésképpen megemlíti, hogy nálunk Magyarországon a fényképészetet a tudomány egyes ágaiban csak mint nélkülözhetetlen segédeszközt emlegetik, szemben Németországgal, ahol az önálló tudományággá nőtte ki magát, művelése pedig egész embert kíván. Ez az oka, hogy tudományos intézményeink e téren el vannak maradva. Általában megállapítható, hogy nem használták ki kellőképpen azokat a lehetőségeket, amelyek a Kodak-Cróm és Agfacolor-neu filmek feltalálásával létesültek. Ezek a filmek minden eddigi eljárástól eltérő módszeren alapszanak, mely eljárásoknál használatos vegyszerek pontos összetételét a gyárak egyelőre titokban tartják.

A filmek feltalálói olyan anyagok után kutattak, amelyek az előhíváskor keletkező oxidációs melléktermékekkel színes vegyületeket alkotnak. Ilyen anyagok például: az indoxil, alfanaftol, fenilecetsavnitril stb. származékai. Ezeket az anyagokat a kodakkróm-hívásnál keverik a három különböző réteg előhívójához. Az agfacolor film rétegeiben már benne vannak a film rétegeiben a sárga, bíbor és kékeszöld színeket adó anyagok, amelyek szubtraktív színekeveredéssel adják meg az összes árnyalatokat. A filmek meglehetősen jó színárnyalatokat adnak.

A természetbúvárokat az esztétikai szempontok esupán másodsorban érdeklik, holott minden tudás kútfője a világ teremtésénél éppen olyan nagy súlyt helyezett a tudomány törvényszerűségeire, mint a művészi szépre, minden viszonylatban. Vannak, akiket földtani, őslénytani, ősembertani vagy más szempontok vezetnek barlangokba. Előadó elsősorban a barlangok titokzatos homályába burkolt exotikus szépségeket kutatja, azokat a szépségeket, amelyek mellett észrevétlenül menne el sok száz ember. Kutatja a barlang szépségeinek mibenlétét, a különös alak és térhatások mellett a színek pompáját. Az a meggyőződése, hogy e téren felmérhetetlen kincsek szunnyadnak az örök éjszakában mindaddig, amíg valaki be nem mutatja azokat az illetékes köröknek tökéletes színes fényképfelvételekben.

Barbie Lajos.